

DEKADA UKLJUČENJA ROMA

25th ISC – Podgorica, 26.09.2013.god.

Predsjedavanje Dekadom predviđa aktivnosti koje će povezati najvažnije aktere u raspravi o postojećim praksama Dekade i dostupnim prilikama koje pružaju druge međunarodne inicijative, posebno Okvir EU o NSIR 2020, kako bi nastavili i ojačali napore u nizu prioritetnih područja, kao i aktivnosti koje će dati novi postićaj u pogledu postojećih međunarodnih inicijativa za uključivanje Roma.

Plan predsjedavanja Crne Gore je urađen na osnovu dosadašnjih tema u sprovođenju Dekade, potrebe nastavljanja sa temama započetim u toku predsjedavanja Republike Hrvatske, te specifičnih ciljeva prioritetnih područja crnogorskog predsjedavanja Dekadom. Takođe, izrada Plana predsjedavanja je tekla kroz konsultativni proces sa predstavnicima organa državne uprave, međunarodnih organizacija, nevladinih organizacija, kao i Sekretarijatom Dekade. Završni događaj u konsultativnom procesu bila je organizacija okruglog stola, na kojem su učestvovali predstavnici organa državne uprave, međunarodnih organizacija i romskih nevladinih organizacija.

U toku svog predsjedavanja, Crna Gora će se potruditi da razvija, predlaže i sprovodi plan rada Dekade koji se sastoji od sastanaka partnera Dekade u vezi relevantnih prioritetnih oblasti, organizuje, upravlja i rukovodi, predstavlja Dekadu na međunarodnom nivou i obezbjeđuje vidljivost Dekade, obezbjeđuje redovan protok i razmjenu informacija, osigurava djelotvorno učešće i saradnju između partnera Dekade i drugim relevantnih aktera, kao i da podstiče i administrira aktivno članstvo i mogućnost proširenja inicijative Dekade. Plan Predsjedavanja Crne Gore Dekadom će se realizovati u bliskoj saradnji sa Sekretarijatom Dekade za inkluziju Roma.

Osnovna ideja Predsjedavanja Crne Gore Dekadom prvenstveno je bavljenje horizontalnim temama: antidiskriminacija/ljudska prava, rodna

ravnopravnost i smanjenje siromaštva. Razlog usvajanja ove ideje je rezultat procjene mišljenja o budućnosti Dekade poslije 2015. godine.

Antidiskriminacija i pitanja ljudskih prava su u fokusu crnogorskog plana predsjedavanja. Iz oblasti ljudskih prava, pitanja vezana za pravni status Roma će se rješavati kroz konferencije koje imaju za cilj uspostavljanje zajedničkih standarda za nacionalne politike i prekograničnu saradnju. Značajan broj Roma ne uživa pravo na puno državljanstvo i niz prava koja se odnose na ovaj status. Ovo je rezultat kako političkih i ekonomskih previranja koja su primorala Rome da se presele u druge zemlje kao migranti ili azilanti, ili su bez migracije, postali ljudi bez državljanstva ili bez punog državljanstva. Akcije za vraćanje Roma u svoje zemlje porijekla putem readmisija, repatrijacija i deportacija i naporima koji se preuzimaju u cilju integracije ili re-integracije Roma (bilo u zemlje prijema ili zemlje porijekla) zahtijevaju značajne napore, kao i bližu prekograničnu saradnju, uključujući i Kosovo. Međutim, efikasne mjere za rješavanje pitanja statusa i integracije Roma koje su se našle u opisanim situacijama još nisu identifikovane. Problem se uvećava sa svakom novom generacijom Roma, tako da je, kako vrijeme prolazi, sve teže naći rješenje. Ovo je, takođe, važno za sve zemlje članice Dekade, za ostale evropske zemlje, kao i zemlje porijekla, zemlje prijema ili zemlje prebivališta Roma bez državljanstva.

U pogledu antidiskriminacije, prioritet je nastojanje da se razviju kapaciteti između nadležnih organa u cilju borbe protiv diskriminacije Roma, kroz produblјivanje razumevanja za njihove probleme. Predrasude i stereotipi prema Romima su duboko ukorijenjeni, rasprostranjeni i tolerisani od strane većine. Oni često rezultiraju aktom diskriminacije protiv Roma, uključujući i one od strane državnih funkcionera i javnih službenika. S druge strane, Romi nemaju dovoljno povjerenja i informacija da ospore takvu praksu. Osim toga, zvanične politike se ponekad dizajniraju na takav način da one stvaraju nove nejednakosti između Roma i ostatka društva. S druge strane, značajne promjene, u oblasti antidiskriminacije u cjelini nedavno su učinjene

široj Evropi, uključujući i zemlje koje nisu članice EU, praćene EU direktivama o ravnopravnosti, ali istraživanja o diskriminaciji Roma pokazuju da problemi i dalje postoje. Odluke Evropskog suda za ljudska prava iz ove oblasti takođe nisu dovele do značajnih promjena u državnim sistemima. Iako je Dekadom antidiskriminacija predviđena kao tema koja prožima prioritete, procjena o budućnosti Dekade pokazuje da je zanemarena od strane partnera Dekade. Zbog toga je neophodno značajnije se posvetiti ovij temi.

Što se tiče rodne ravnopravnosti, plan Predsjedavanja Crne Gore Dekadom predviđa da se tokom predsjedavanja najviše pažnje posveti fenomenu koji ujedno i najviše otežava, a koji predstavlja i korijen i uzrok za neravnopravnost žena romske populacije - nasilje u porodici i nasilje nad ženama. Imajući u vidu da ovo pitanje nije razmatrano u okviru Dekade kao individualni problem, u toku predsjedavanja, Crna Gora će nastojati da okupi predstavnike vlasti i civilnog društva koje rade na ovom pitanju kako bi predstavili svoje prakse na sajmu praksi koja će biti organizovana uz konferenciju o antidiskriminaciji.

Smanjenje siromaštva odnosi se na sve društveno - ekonomske prioritetne oblasti kojima se Dekada suštinski bavi: obrazovanje, zapošljavanje, zdravstvo i stanovanje. Zbog toga, crnogorsko predsjedavanje će pristupiti smanjenju siromaštva iz drugačijeg ugla - kroz ekonomsko osnaživanje Roma. Cilj Vlade Crne Gore je da prikuplja ideje za institucionalnu podršku ekonomskom osnaživanju Roma. Pored nadležnih državnih, međunarodnih organizacija i predstavnika civilnog društva, konferencija o ekonomskom osnaživanju Roma predviđa učešće finansijskih institucija. Svjetska banka i Savjet Evropske banke za razvoj, kao i partneri Dekade i druge međuvladine i privatne finansijske institucije će predstaviti strategije za ekonomsko osnaživanje i ideje za državnu podršku.

Predsjedavanjem Crne Gore će se, takođe, nastaviti rad na dvije relevantne teme koje je, tokom predsjedavanja, otpočela Hrvatska: uključivanje mladih Roma i budućnost Dekade poslije 2015. Što se tiče

uključivanja mladih, tokom predsjedavanja Crna Gora će biti domaćin događaja, uz podršku međunarodnih partnera Dekade, s ciljem jačanja zastupanja mladih Roma i razvoj inicijativa, pogotovu na lokalnom nivou, od strane romskih organizacija i nacionalnih omladinskih savjeta za bolje predstavljanje mladih Roma. Važno je i pitanje prisutnosti i odnosa prema mladim Romima u nacionalnim strategijama za integraciju Roma i akcionim planovima Dekade.

Rad u vezi budućnosti Dekade poslije 2015 zavisiće i od našeg današnjeg rada, tako da preuzetih na 24. Međunarodnom sastanku Nadzornog komiteta.